

Sygn. akt II AKa 135/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Krameris (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisław Rączkowski SSA Bogusław Tocicki
Protokolant:	Anna Turek

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2014 r.

sprawy **W. S. (1)**

oskarżonego z art. 284 § 2 k.k.

A. K.

oskarżonego z art. 191 § 1 k.k.

z powodu apelacji wniesionych przez oskarżycielkę subsydiarną I. W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 9 września 2013 r. sygn. akt III K 248/08

I. na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonego W. S. (1) w pkt I części rozstrzygającej i postępowanie karne o czyn z art. 284 § 2 k.k. co do tego oskarżonego umarza, utrzymując jednocześnie w mocy orzeczenie o zasądzeniu kosztów zastępstwa procesowego zawarte w pkt III części rozstrzygającej,

II. zaskarżony wyrok wobec oskarżonego A. K. utrzymuje w mocy, uznając apelację oskarżycielki subsydiarnej I. W. za oczywiście bezzasadną.

III. tenże wyrok zmienia w pkt IV w ten sposób, że zwalania oskarżycielkę subsydiarną I. W. od ponoszenia kosztów sądowych za pierwszą instancję, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa.

IV. zasądza od oskarżycielki subsydiarnej I. W. na rzecz oskarżonego W. S. (1) 1500 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

V. zwalnia oskarżycielkę subsydiarną I. W. od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Subsydiarnym aktem oskarżenia I. W. oskarżyła:

1. **W. S. (1)** o to, że:

w dniu 13 września 2005 roku we W. przywłaszczył sobie mienie należące do firmy (...). zo.o. z siedzibą we W. w postaci myjki ciśnieniowej K., prasy balansowej, zgrzewarki punktowej, giętarko-walcarki, młota elektrycznego C., wiertarki udarowej (...), wyrzynarki B., szlifierki kątovej B. (...), rozdzieraka blachy A., spawarki elektrycznej, piły ręcznej tarczowej, szlifierki stołowej 2 szt., dwóch wiertarek ręcznych dużej i małej, frezarki B., przyrządów do gięcia opraw w ilości 3 szt., wiertła (...) w ilości 1 kpl., wiertła do metalu w ilości 4 kpl., dwóch imadeł dużego i małego, dużej nagrzewnicy elektrycznej w ilości 2 szt., zestawu narzędziowo-monterskiego, gilotyny do cięcia blachy, drabiny trzysegmentowej, siedmiostopniowej drabiny rozstawnej, wyciskarki do silikonu, lutownicy pistoletowej, piły ręcznej kątovej, wózka transportowego, regałów magazynowych w ilości 12 szt., stołów monterskich w ilości 3 szt., dużej lampy halogenowej w ilości 2 szt., małych lamp halogenowych w ilości 2 szt., lodówko-zamrażarki, płyty ceramicznej, odkurzaczów w ilości 2 szt., osprzętu żłobiarki, trzech form wtryskowych, dolnego pierścienia-stali nierdzewnej w ilości 210,49 kg, górnego pierścienia – stali nierdzewnej w ilości 695,20 kg, ramy dachowej czarnej fi 25 w ilości 431 szt., ramy dachowej czarnej fi 55 w ilości 470 szt., podciągów do rur fi 55 w ilości 14 szt., ram dachowych czarnych fi 35 w ilości 246 szt., zestawów do łączenia rur fi 55 w ilości 9 szt., kominków fi 55 obudowa metalowa w ilości 2 szt., kominków fi 35 obudowa metalowa w ilości 5 szt., blachy czarnej poliester fi 25 w ilości 168 szt., blachy czarnej poliester fi 35 w ilości 133 szt., blachy czarnej poliester fi 55 w ilości 66 szt., tulejek osłonowych fi 25 w ilości 11 szt., rozpraszaczy metalowych polimerowych fi 25 w ilości 82 szt., podstaw pod świetlik fi 25 w ilości 2 szt., oprawy oświetleniowej fi 25 w ilości 20 szt., oprawy oświetleniowej fi 25 w ilości 64 szt., oprawy oświetleniowej fi 55 w ilości 41 szt., kartonów z zestawem przekładek fi 55 w ilości 78 szt., kartonów z zestawem przekładek fi 35 w ilości 100 szt., kartonów z zestawem przekładek fi 25 w ilości 45 szt., kołnierza ołowianego – 175 M, rury światłonośnej fi 25 – 580,64 M., rury światłonośnej fi 35 – 2394,81 M., rury światłonośnej fi 55 – 1431,87 M., rury światłonośnej fi 25 ALU – 270,93 M., rury światłonośnej fi 55 ALU – 189,75 M., rury miedzianej do lamp – 114,56 M, rozpraszaczy przezroczystych fi 25 w ilości 130 szt., rozpraszaczy przezroczystych fi 35 w ilości 96 szt., uszczelki opaski zaciskowej w ilości 14 kg, kopuły fi 25 w ilości 672 szt., kopuły fi 35 w ilości 257 szt., kopuły fi 55 w ilości 11 szt., uszczelki pod kopułę fi 25 w ilości 14 kg, uszczelki pod kopułę fi 35 w ilości 43 kg, uszczelki pod kopułę fi 55 w ilości 24,90 kg, uszczelki pod ramy sufitowe fi 25 w ilości 12 kg, opasek zaciskowych – 23,90 opak, klamry opaski zaciskowej – 10,60 opak, kleju cyjanowo-akrylowego cosmoplast w ilości 9 szt., nalepek w ilości 1610 szt., zestawów mocujących kopułę fi 35 w ilości 435 szt., krzyżaków w ilości 17 szt., przewodów 3 x 0,75 – 297 M, rozpraszaczy pryzmatycznych fi 55 w ilości 31 szt., ram sufitowych białych (...) fi 25 w ilości 568 szt., ram sufitowych białych (...) fi 35 w ilości 268 szt., mas silikonowych w ilości 12 szt., blachy ocynk. 0,5 mm w ilości 5,50 szt., blachy ocynk. 1 mm w ilości 1 szt., osłonek śruby mocującej w ilości 20 szt., rozpraszaczy przezroczystych fi 55 w ilości 31 szt., zestawów montażowych do fi 25 w ilości 23 szt., zestawów montażowych do fi 35 w ilości 126 szt., zestawów montażowych do fi 55 w ilości 28 szt., zaślepek do wkrętów białych w ilości 480 szt., woreczków do kompletów montażowych w ilości 242 szt., podkładek mocujących w ilości 707 szt., tulejek dystansowych do ram sufitowych w ilości 3169 szt., nakrętek kołpakowych w ilości 596 szt., tulejek dystansowych do kopuły w ilości 274 szt., wkrętów metalowych do kopuły w ilości 492 szt., taśm metalizowanych w ilości 192 szt., taśm pakowych białych w ilości 23 szt., taśm pakowych szarych w ilości 36 szt., opraw do żarówek w ilości 142 szt., folii pęcherzykowej w ilości 32 mb, folii opakowaniowej w ilości 1 rolki, papieru pakowego w ilości 6,20 kg, benzyny 5 l., świetlówek D. (...) w ilości 4 szt., opasek zaciskowych z tworzywa w ilości 100 szt. – 16 opak., worków na odpady 25 szt. – 13 opak., ramy sufitowej białej (...) fi 55 w ilości 509 szt., - o łącznej wartości nie mniejszej niż 300.000 złotych;

tj. o czyn z art. 284 §2 k.k.

2. **A. K.** o to, że :

w dniu 13 września 2005 roku we W. przy użyciu przemocy i groźby oraz wykorzystując pracowników firmy (...) zmusił I. W. do zaniechania wejścia na teren magazynu spółki (...) sp. z o.o. przy ul. (...) we W., czym uniemożliwił jej wykonywanie czynności wynikających ze sprawowanej funkcji;

tj. o czyn z art. 191 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 9 września 2013 r., sygn. akt: III K 248/08:

I. uniewinnił oskarżonego W. S. (1) od popełnienia czynu opisanego w pkt I części dyspozytywnej wyroku;

II. uniewinnił oskarżonego A. K. od popełnienia czynu opisanego w pkt II części dyspozytywnej wyroku;

III. zasądził od oskarżycielki subsydiarnej I. W. na rzecz oskarżonego W. S. (1) koszty zastępstwa procesowego w kwocie 4800 zł;

IV. zasądził od oskarżycielki subsydiarnej I. W. na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów postępowania w tym wymierzył jej opłatę w kwocie 240 zł.

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości oskarżycielka subsydiarna I. W..

Apelacje w jej imieniu złożyli dwaj pełnomocnicy.

Adwokat A. S. sporządził skargę odwoławczą w odniesieniu do obu oskarżonych tj. W. S. (1) i A. K..

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. powyższemu wyrokowi zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia jaki miał wpływ na jego treść a polegający na uznaniu, iż W. S. (1) nie popełnił czynu zarzuconego mu w treści aktu oskarżenia, podczas gdy prawidłowym winno być uznanie, iż okoliczności sprawy a w tym fakt uzyskania zapłaty za przedmioty objęte protokołem inwentaryzacyjnym z dnia 13 września 2005 r. oraz fakturą o nr (...) z dnia 27 września 2005 r. nie spożytkowanej na zapłatę długów spółki, dają podstawę do ustalenia, iż nastąpiło wypełnienie znamion przestępstwa sprzeniewierzenia;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia jaki miał wpływ na jego treść a polegający na uznaniu, iż A. K. nie popełnił czynu zarzuconego mu w treści aktu oskarżenia, podczas gdy prawidłowym winno być uznanie, iż okoliczności sprawy a w tym treść zeznań pokrzywdzonej umożliwiają ustalenie, iż swą postawą zmusił I. W. do zaniechania wejścia na teren magazynu spółki (...) Sp. z o.o. czym uniemożliwił jej wykonywanie czynności wynikających ze sprawowanej funkcji;

3. obrazę przepisów postępowania a to art. 640 k.p.k. w zw. z art. 623 k.p.k. i art. 624 k.p.k., która miała wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia poprzez obciążenie oskarżycielki subsydiarnej obowiązkiem zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania oraz zasądzenie od niej na rzecz oskarżonego kosztów zastępstwa procesowego w kwocie wskazanej w wyroku.

Wskazując na powyższe wniósł o:

- uchylenie wyroku do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu;

- zasądzenie od oskarżonych na rzecz oskarżycielki subsydiarnej kosztów postępowania apelacyjnego wg norm prawem przepisanych.

Adwokat G. K. zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego W. S. (1).

Na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 444 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. błąd w ustaleniach stanu faktycznego przyjętych za podstawę orzeczenia i mających wpływ na treść wyroku:

1. poprzez przyjęcie, iż nie jest możliwe ustalenie czyją własność stanowiły ruchomości wymienione w pkt I aktu oskarżenia, podczas gdy w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności inwentaryzacji z dnia 13-15 września 2005 r., wykazu narzędzi stanowiących załącznik do umowy sprzedaży z dnia 24 sierpnia 2005 r. wprost wynika, iż rzeczy te stanowiły własność spółki (...) Sp. z o.o.;

2. poprzez przyjęcie wbrew zeznaniom świadków, że nie jest możliwe ustalenie czyją własność stanowiły ruchomości znajdujące się w magazynie spółki, podczas gdy okoliczności sprawy oraz prawidłowa i całościowa ocena materiału dowodowego, a w szczególności zeznania świadków: T. W., E. L., Z. O., W. A. oraz W. M., przedłożone faktury VAT oraz tzw. przyjęcia asortymentowe prowadzą do wniosku, iż ruchomości znajdujące się w magazynie przy ul. (...) we W. stanowiły własność spółki;

3. poprzez ustalenie, iż nie jest możliwe jednoznaczne ustalenie jakie ruchomości zostały zabrane z magazynu przez W. S. (1), podczas gdy zeznania świadka Z. O., W. M. oraz T. J. wskazują, iż były to narzędzia służące do produkcji świetlików jak również wyroby gotowe;

4. poprzez ustalenie, że W. S. (1) mógł przechowywać w magazynie spółki również swoje rzeczy, podczas gdy stoi to w oczywistej sprzeczności z zeznaniami świadków: E. L., T. W., W. A., Z. O. i W. M.;

5. poprzez ustalenie, że oskarżony W. S. (2) działał jako reprezentant spółki (...) Sp. z o.o. zawierając umowę sprzedaży z R. Ł., podczas gdy faktura VAT nr (...) z dnia 25 września 2005 r., zeznania świadka R. Ł., oraz wyciąg z rachunku przedłożony przez R. Ł. jednoznacznie wskazują, iż umowa została zawarta pomiędzy W. S. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) a R. Ł. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...);

6. poprzez ustalenie, na podstawie zeznań świadków: M. P., K. K. oraz J. M., które jak same wskazały wiedzę tę czerpały jedynie z wypowiedzi W. S. (1), że oskarżony W. S. (1) spłacał zobowiązania spółki;

7. polegający na dowolnej, a w konsekwencji błędnej ocenie materiału dowodowego, a w szczególności zeznań świadka E. L. działającej jako likwidator (...) Sp. z o.o. w likwidacji w przedmiocie nierozliczenia się przez W. S. (1) z zabezpieczonego przez niego w dniu 13 września 2005 r. mienia spółki, nie wykazania spłaty długów, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego W. S. (1), podczas gdy prawidłowa oraz całościowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że oskarżony W. S. (1) dopuścił się zarzucanego mu czynu;

8. polegający na dokonaniu ustaleń wyłącznie w oparciu o opinię biegłego, podczas gdy ta opinia jest mało istotnym dowodem, ponieważ nie rozstrzyga kwestii własności ruchomości objętych aktem oskarżenia podczas gdy inne dowody, a w szczególności zeznania świadków jednoznacznie wskazują, że właścicielem przedmiotów była spółka (...) Sp. z o.o.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 427 §1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1, 2 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie W. S. (1) kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres próby 3 lat, grzywnę w wysokości 100, przyjmując wysokość stawki na kwotę 100 zł, na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądzenie od oskarżonego W. S. (1) obowiązku naprawienia szkody w wysokości 193.164,67 zł, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku celem ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

W związku z rozpoznawaniem apelacji oskarżycielki subsydiarnej złożonej w odniesieniu do obu oskarżonych, Sąd odwoławczy był zobligowany do zbadania, czy I. W. była uprawniona do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, o jakim mowa w art. 55 k.p.k. W szczególności należało rozstrzygnąć, czy posiadała ona status pokrzywdzonej – w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k. – w zakresie czynów, jakie zarzuciła każdemu z oskarżonych. Od razu należy stwierdzić, iż nie ma żadnych wątpliwości, że I. W. posiadała legitymację procesową do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia

wobec A. K.. Z racji stawianego mu zarzutu popełnienia przestępstwa przemocy i groźby bezprawnej w celu zmuszenia do określonego zachowania tj. czynu z art. 191 § 1 k.k. – poza sporem jest to, że jako osoba fizyczna posiadała status pokrzywdzonej, albowiem takim czynem, to jej jako osoby fizycznej, dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone (art. 49 § 1 k.p.k.).

Zgoła odmienna sytuacja zachodziła w przypadku oskarżenia W. S. (1) o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. Jak wynikało z opisu czynu zawartego w subsydiarnym akcie oskarżenia, zarzucono oskarżonemu przywłaszczenie mienia należącego do firmy (...) Sp. z o.o. o wartości nie mniejszej niż 300 tys. zł.

Niekwestionowane w sprawie są ustalenia faktyczne dotyczące relacji gospodarczych istniejących między stronami. W. S. (1) oraz I. W. w dniu 29 maja 1998 r. zawarli umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o nazwie (...), z siedzibą we W.. Wspólnicy objęli tyle samo udziałów. Oskarżony W. S. (1) został prezesem zarządu, a I. W. wiceprezesem zarządu spółki. Każdy z członków zarządu uprawniony był do składania oświadczeń woli w imieniu spółki. Na skutek podwyższenia kapitału spółki i zmiany umowy spółki (...) objęła (...) udziałów, a oskarżony W. S. (1) (...) udziałów, nadto oboje zostali członkami zarządu bez rozróżnienia funkcji prezesa i wiceprezesa spółki. Tę ostatnią okoliczność potwierdziła I. W. w toku rozprawy odwoławczej.

W wyniku splotu różnych okoliczności m.in. z powodu pobytu I. W. w U.S.A., prowadzenia odrębnej działalności gospodarczej przez oskarżonego W. S. (1) o podobnym profilu, ale pod nazwą (...), między wspólnikami doszło do znaczących konfliktów, co przenosiło się także na załogę. Czyni na ten temat ustalenia Sąd Okręgowy w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Dla zbadania czy I. W. posiadała legitymację procesową do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia i czy miała status pokrzywdzonej w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k. istotne jest to, że w dniu 16 września 2005 roku (po zejściu z dnia 13 września 2005 r., będącym przedmiotem oskarżenia o czyn z art. 284 § 2 k.k.), I. W. zrezygnowała z pełnienia funkcji członka zarządu (...) Sp. z o.o., zawiadamiając o tym pisemnie spółkę i sąd rejestrowy.

Wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 10 kwietnia 2006 r., sygn. akt: X GC 526/05 (...) Sp. z o.o. została rozwiązana. Jak stwierdził Sąd Gospodarczy, stale narastający konflikt między wspólnikami posiadającymi taką samą ilość udziałów, zwalczających się wzajemnie i działających przeciwko sobie, wyłącza ich zdolność do współdziałania przy prowadzeniu spraw spółki, co sprawia, że osiągnięcie celu spółki stało się niemożliwe.

Pierwszym likwidatorem spółki został oskarżony W. S. (1), kolejnym likwidatorem został wyznaczony Z. K., którego odwołano z funkcji 31 marca 2008 r. Następnie funkcję likwidatora objęła E. L..

I. W. złożyła subsydiarny akt oskarżenia w dniu 26 czerwca 2008 roku, tj. w czasie, gdy likwidatorem spółki była E. L.. W tym okresie była tylko i wyłącznie jednym ze wspólników spółki. Od dnia 16 września 2005 r. przestała pełnić funkcję członka zarządu.

W myśl art. 55 § 1 k.p.k. posiłkowy akt oskarżenia może wnieść do sądu pokrzywdzony w razie powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania w wypadku, o którym mowa w art. 330 § 2.

O ile decyzje prokuratora zostały wydane, to problem występuje w zakresie podmiotu uprawnionego do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia, albowiem przepis wymaga, aby był to pokrzywdzony.

Zgodnie z art. 49 § 1 k.p.k. pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo.

W literaturze przyjmuje się, że „bezpośredniość” naruszenia lub zagrożenia należy rozumieć w ten sposób, że naruszenie lub zagrożenie określonego dobra prawnego wynika wprost z działania lub zaniechania przestępnego. Określenie to ogranicza zakres pojęcia „pokrzywdzonego”, eliminując z kręgu pokrzywdzonych przestępstwem te

wszystkie podmioty, które wprawdzie zostały dotknięte działaniem lub zaniechaniem przestępnym lecz tylko w sposób pośredni (zob. A. Rybak – Starczak, Pokrzywdzony w postępowaniu karnym, Palestra 2004, nr 7-8, s. 83).

Zarzut popełnienia przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. postawiony W. S. (1) w subsydiarnym akcie oskarżenia literalnie dotyczył przywłaszczenia mienia spółki (...) i w związku z tym to tę spółkę należy traktować jako pokrzywdzonego – w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k. Spółka ma bowiem odrębną osobowość prawną i odrębny od wspólników majątek. Działanie na szkodę spółki tylko pośrednio oddziałuje na wspólników. I. W. była wspólnikiem spółki i ona nie została pokrzywdzona bezpośrednio działaniem zarzuconemu oskarżonemu. Można jedynie mówić, że jej dobro prawne zostało naruszone pośrednio. Bezpośrednim podmiotem pokrzywdzonym był podmiot w postaci (...) Sp. z o.o. W imieniu pokrzywdzonej spółki prawa jej mógł realizować likwidator spółki (art. 282 i 283 k.s.h.). On też miał legitymację procesową do wykonywania praw subsydiarnego oskarżyciela posiłkowego. I. W. nie miała uprawnień do działania w imieniu Spółki ani z racji pokrzywdzenia, ani też dlatego, że nie pełniła funkcji organu (...) Spółka z o.o. Od dnia 16 września 2005 r. zrezygnowała z funkcji członka zarządu.

Nie można podzielić poglądu pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej adw. A. S., że I. W. przysługuje status pokrzywdzonej (w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k.) dlatego, że nie tylko spółka, ale i ona sama została narażona na straty. Problem ten był przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który stwierdził, że: „wyrządzenie szkody spółce w sposób niejako naturalny godzi także w swym następstwie w interesy wskazanych wyżej podmiotów, ale jest to godzenie jedynie pośrednie, a nie wprost, gdyż wynika nie z samego przestępstwa lecz z faktu wyrządzenia nim szkody spółce i jest jedynie następstwem tej szkody. Nie zachodzi zatem w takiej sytuacji bezpośredniość naruszenia dobra prawnego samego wspólnika takiej spółki. W konsekwencji nie można było uznać, że oskarżyciel posiłkowy pozostawał, po ustanowieniu likwidatora dla spółki, której dotyczyło przestępstwo oskarżonego, nadal jednocześnie pokrzywdzonym przestępstwem zarzucanym temuż oskarżonemu, gdyż nie spełniał on wymogu pokrzywdzenia z art. 49 § 1 k.p.k.” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2011 r., sygn. akt: IV KK 129/11, OSNKW 2011, z. 12, poz. 108).

Karnoprosowe ujęcie pokrzywdzonego określone w art. 49 §1 k.p.k. nie oznacza, że wspólnik nie jest poszkodowanym przez przestępstwo zarzucane oskarżonemu w rozumieniu przepisów prawa cywilnego. Tam nie wymaga się bezpośredniości naruszenia dobra prawnego, a jedynie związku przyczynowego między działaniem sprawcy, a szkodą wyrządzoną danej osobie.

Również w doktrynie odróżnia się działanie na szkodę spółki od pokrzywdzenia udziałowców. Skoro podstawą funkcjonowania spółek kapitałowych pozostaje uwolnienie udziałowców od zobowiązania spółek, to tę samą regułą należy stosować do możliwości dopuszczania wspólników albo akcjonariuszy do praw zastrzeżonych dla samej spółki kapitałowej. (Szerzej na ten temat zob. Sz. Pawelec, Spółka kapitałowa jako pokrzywdzony w procesie karnym, Warszawa 2011 r., s. 229-230; oraz R. Zawłocki [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, M. Tarska, R. Zawłocki, Kodeks spółek handlowych, Komentarz, t. IV, Warszawa 2009).

Zarzut dotyczący przywłaszczenia mienia spółki wskazuje, że spółka jest tym podmiotem, którego dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone. Pokrzywdzenie wspólników czy też wierzycieli lub kontrahentów, może być jedynie następstwem szkody, a zatem takie osoby nie należą do kręgu pokrzywdzonych w ujęciu przepisu art. 49 § 1 k.p.k.

Reasumując, I. W. będąca wspólnikiem (...) Spółka z o.o. nie spełniała wymogu pokrzywdzenia z art. 49 § 1 k.p.k., a w konsekwencji nie miała legitymacji procesowej do wystąpienia z subsydiarnym aktem oskarżenia na podstawie art. 55 § 1 k.p.k. Uprawnienie takie miał jedynie likwidator Spółki, którym w dacie 26 czerwca 2008 r. była E. L..

Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę merytorycznie wskazując w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia. Dopiero w końcowej części pisemnych motywów wyroku podniósł problem istnienia ujemnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Wyraził jednocześnie zdanie, że przeszkodą do umorzenia postępowania było związanie postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 19 lutego 2009 r., sygn. akt: II AKz 669/08 (k.56-58, t. I), w którym przyznano I. W. przymiot pokrzywdzonej. Takie też stanowisko wyraził w toku rozprawy odwoławczej pełnomocnik oskarżycielki subsydiarnej adw. G. K.. Nie był tak stanowczy drugi z pełnomocników oskarżycielki, który

w pisemnej apelacji optował za przyjęciem, że status pokrzywdzonej należy przyjmować na datę czynu w pkt I, a co do czynu z pkt II to jest on niewątpliwy.

Stanowisko Sądu Okręgowego i pełnomocników oskarżycielki posiłkowej o związaniu sądu orzekającego postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 lutego 2009 r. jest nieuprawnione.

Rzeczony postanowienie dotyczyło kwestii przywrócenia terminu do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia przez I. W. i nadania mu biegu. Wiązało się to z wadliwym pouczeniem udzielonym przez prokuratora, a w efekcie z prawem strony do sądu. Sąd Apelacyjny nie miał obowiązku wypowiadać się na temat wykładni art. 49 § 1 k.p.k. Zresztą już oskarżenie jednej z osób, tj. A. K. o czyn z art. 191 § 1 k.k. na szkodę I. W., uprawniało ją do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia. Rozstrzygnięcie przez sąd o przywróceniu terminu do złożenia posiłkowego oskarżenia z art. 55 § 1 k.p.k. było więc już z tego powodu uprawnione.

Natomiast rzeczą sądu orzekającego w pierwszej instancji było zbadanie, czy w sprawie nie zachodzą negatywne przesłanki procesowe z art. 17 § 1 k.p.k., uniemożliwiające rozpoznanie sprawy w zakresie każdego z zarzutów. Sąd Okręgowy kluczowym zagadnieniem dotyczącym dopuszczalności procesu w zakresie czynu z art. 284 § 2 k.k. zarzucanego W. S. (1) zajął się dopiero w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, błędnie interpretując postanowienie Sądu Apelacyjnego z 19 lutego 2009 r., sygn. akt: II AKz 669/08; wyraził jednocześnie słuszny pogląd o braku legitymacji procesowej ze strony I. W. do wystąpienia w charakterze pokrzywdzonej w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., a co za tym idzie braku legitymacji do pełnienia procesowej roli subsydiarnego oskarżyciela posiłkowego na podstawie art. 55 § 1 k.p.k. (co do czynu z pkt I).

Sąd Apelacyjny zaaprobował to stanowisko i uznał, że I. W. nie była uprawniona do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia z art. 55 k.p.k. wobec W. S. (1), gdyż zarzuciła mu w nim przestępstwo, w którym nie była pokrzywdzoną w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k. Taki akt oskarżenia nie stanowi skargi uprawnionego oskarżyciela w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Stwierdzenie tej okoliczności w postępowaniu odwoławczym skutkowało uchynieniem wyroku w pkt I na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia i umorzeniem postępowania.

Utrzymaniu w mocy podlegało orzeczenie o zasądzeniu kosztów zastępstwa procesowego zawarte w pkt III części rozstrzygającej, albowiem nie straciło aktualności mimo umorzenia postępowania w instancji odwoławczej (art. 632 w zw. z art. 640 k.p.k.).

Przepisy te stanowią również podstawę orzeczenia o kosztach zastępstwa procesowego oskarżonego W. S. (2) w postępowaniu apelacyjnym (pkt IV wyroku Sądu Apelacyjnego).

Jednocześnie Sąd Apelacyjny kierując się względami słuszności zmienił zaskarżony wyrok w pkt IV w ten sposób, że zwolnił I. W. od ponoszenia kosztów sądowych za pierwszą instancję, a także zwolnił ją od kosztów należnych za postępowanie odwoławcze – art. 624 k.p.k. Uznał sąd, że obciążanie oskarżycielki posiłkowej wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w toku kilkuletniego procesu toczącego przy zaistnieniu ujemnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. byłoby oczywiście niesłuszne.

Z tych przyczyn orzeczono jak w części dyspozytywnej.

W zakresie wyroku dotyczącego oskarżonego A. K. apelację oskarżycielki subsydiarnej uznano za oczywiście bezzasadną.

Wobec braku wniosku o uzasadnienie wyroku w tej części, odstąpiono od sporządzania pisemnych motywów wyroku.